

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Katedra filozofie a společenských věd

Posudek vedoucí magisterské práce

Autor práce: Pavel Koldovský

Název práce: Strategie rozvíjení argumentačních kompetencí žáků v učebnicích občanské nauky

Obor studia: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – anglický jazyk a literatura, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – výchova k občanství

Autor posudku: Mgr. et Mgr. Iva Svačinová, Ph.D.

1. Shrnutí a hodnocení obsahové stránky práce:

Autor se v práci věnuje zmapování pojetí argumentace a rozvíjení argumentačních kompetencí v učebnicích občanské nauky u žáků druhého stupně základních škol. Svůj cíl formuluje následovně: *„Tato práce se soustředí na mapování pojetí argumentace a způsoby, kterými jsou rozvíjeny argumentační kompetence v učebnicích výchovy k občanství určené pro druhý stupeň základních škol. Svou prací se pokusím přispět k adekvátnímu porozumění pojetí argumentace ve vzdělávání na druhém stupni základních škol a způsobů, jimiž jsou argumentační kompetence předávány a rozvíjeny.“* (s. 10). Naplnění těchto cílů je uzpůsoben obsah i struktura práce.

V první části práce autor definuje argumentaci, rozlišuje specifické koncepce argumentace, tj. perspektivy, jimiž bývá argumentace nahlížena (rétorická, dialektická, logická), následně rozlišuje argumentační kompetence, na jejichž rozvíjení může být v učebnicích kladen důraz (rekonstrukce/analýza, hodnocení, vlastní produkce). Následně zohledňuje specifické rysy osobnostního vývoje žáka na druhém stupni, popisuje systém základního vzdělávání a pomocí analýzy kurikulárních dokumentů vytipovává očekávané argumentační koncepce a kompetence, na něž by mohl být v učebnicích kladen důraz.

Druhá část práce je věnovaná vlastnímu výzkumu autora. Autor formuluje tři výzkumné otázky: (1) *Je argumentace v učebnicích přítomná více nebo méně než neargumentační obsah?* (2) *Která koncepce argumentace (rétorická, dialektická, logická) převládá ve zkoumaném vzorku učebnic?* (3) *Na kterou argumentační kompetenci (rekonstrukce/analýza, hodnocení, vlastní produkce) je ve zkoumaném vzorku učebnic nejčastěji kladen největší důraz?* (s. 31), zároveň stanovuje očekávání ohledně těchto výzkumných otázek, které vycházejí z analýzy kurikulárních dokumentů (s. 32). Provádí kvantitativní obsahovou analýzu, kterou aplikuje na vzorek pěti řad učebnic občanské nauky. V analýze se zaměřuje na aktivizační pasáže jednotlivých učebnic (pasáže obsahující typicky úkoly k zamyšlení nebo vyzývající k diskusi) – a zkoumá, zda v těchto pasážích převažují výzvy k argumentování, případně jaké koncepce a kompetence zde lze identifikovat. Výsledek výzkumu potvrzuje autorova výchozí očekávání, tj. (1) v učebnicích převažuje neargumentační obsah, (2) rétorická a dialektická koncepce převažuje nad logickým pojetím, (3) preferováno je rozvíjení kompetence vlastní produkce argumentace nad ostatními uvažovanými. Autor však nezůstává pouze u těchto obecných výsledků, výzkumné otázky

specifikuje i pro konkrétní řady učebnic a jednotlivé roky studia (6. – 9. ročník). Analýza, kterou poskytuje, je tak komplexní.

Text má jasnou a koherentní strukturu. Navržený výzkum je logicky propojen s teoretickou částí. Provedený výzkum je podle mého názoru přesvědčivý a vzhledem k úrovni studia autora ho hodnotím jako nadprůměrný. Autor postupuje pečlivě a systematicky, velmi jasně popisuje a zdůvodňuje volbu vzorku, konkrétní metodologické i analytické kroky i výsledky svého bádání. Z metodologického hlediska je text na vysoké úrovni: autor adekvátně vysvětluje a systematicky aplikuje obsahovou analýzu, jasně operacionalizuje teoretické pojmy, daří se mu dosáhnout přesvědčivého zodpovězení výzkumných otázek. Autor by mohl (po zkrácení a úpravách) zvážit publikaci části textu.

2. Hodnocení formální stránky práce:

Práce je psaná svižným a vyspělým akademickým jazykem. Formální i jazyková úroveň práce je na vysoké úrovni, drobné chyby nestojí za zmínku.

3. Hodnocení práce se zdroji:

Autor v textu pracuje s relevantní literaturou (33 zdrojů, 4 v angličtině).

4. Otázky k diskuzi při obhajobě:

(a) Formuloval by autor na základě provedené analýzy nějaká doporučení pro tvůrce učebnic?

5. Hodnocení práce známkou: A

6. Výsledné hodnocení práce:

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji ji hodnotit stupněm **A**. Z hlediska vedoucí práce mohu říci, že jsem s průběhem spolupráce i jejím výsledkem spokojena. Autor pracoval samostatně, práci průběžně konzultoval, mé návrhy a připomínky pečlivě zpracovával.

Mám za to, že se mu podařilo napsat velmi srozumitelný, zacílený a metodicky adekvátní text, který objasňuje zvýznamňované argumentační koncepce i preferované argumentační kompetence v učebnicích občanské nauky. Provedený výzkum, tj. obsahovou analýzu učebnic, považuji za velmi přístupný a komplexní a předložené výsledky za přesvědčivé. Mám za to, že zjištění autora jsou relevantním příspěvkem k výzkumné oblasti.

23. 4. 2024, v Hradci Králové

Datum a místo

Iva Svačinová

Podpis autora